

Commentarii Tres in Universam Aristotelis Philosophiam

Crespin, François

Brvxellæ, 1652

III. An Genus sit primum prædicabile sumptum in concreto, an in abstracto pro sua forma. Et quomodo de Specie prædicetur, an ut æquale de æquali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95346](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95346)

An Genus sit 1um predicabile sumptum in concreto, an in abstracto pro sua forma. Et quomodo de Specie predicetur, an ut totum potentiale, an ut pars actualis, an ut æquale de æquali.

Antē Resolutionem
CCLXXXII. Suppono 1° dubium procedere de definito quod & accidentali in definitione Generis, sive de Genere 1° intentionaliter sumpto, id est, pro materiali significato concreti Genus, ut v. g. pro animali, an ut animal, an ut animalitas sit 1um predicabile.

CCLXXXIII. Suppono 2°, totum esse multiplex, unū Physicū, alterū Logicū sive Metaphysicū.

CCLXXXIV. Totum Physicū est, quod constat partibus Physicis; quæ, si essentielles sint, ut materia & forma; dicitur totum essentiale Physicū: si integrantes, ut caput, pes, manus, &c. respectu corporis, dicitur totum integrale Physicū.

CCLXXXV. Totum Logicū sive Metaphysicū est, quod constat partibus Metaphysicis, quæ si actuales sint, id est, si totum actu eas contineat, dicitur totum actuale Metaphysicū; si potentiales, id est, si totum eas actu non contineat, sed ab illis abstractū, illis per affirmationem tantum inexistere possit, dicitur totum potentiale Metaphysicū: sic animal, quia actu continet vivens sentitivum tamquam partes essentielles, dicitur totum actuale Metaphysicū respectu illarum: quia verò actu non continet rationale & irrationale, sive hominem & brutum, sed potentia tantum, in quantum potest homini & bruto inexistere per affirmationem, respectu hominis & bruti est tantum totum potentiale. Hinc patet 1°, unum & idem respectu diversorum posse esse totum actuale & totum potentiale si mul. 2°. Genus esse partem actualem Speciei; nam animal v. g. continetur actu tamquam pars essentialis in homine: 3° è contrā Speciem esse partem potentialitativam Generis; nam animal ab homine præsum, non dicit actu totum, quod dicit homo, & potest homini inexistere per affirmationem.

CCLXXXVI. Suppono 3° ad verificationem propositionum live prædicatorum, solum attendi debere, an prædicatum & subiectum, secundum quod dicunt in recto sint idem, nihil curando de obliquo, an v. g. eorum formæ sint realiter inter se distinctæ, vel non nam hæc prædictio est vera, *album est dulce*, quia rectū utriusq; est idē, scilicet res habes albedinem & dulcedinem; licet utriusq; formæ, scilicet albedo & dulcedo, sint inter se realiter distinctæ. Hinc

CCLXXXVII. Suppono 4° omnes prædicationes veras, semper esse æquales de æquali (licet non omnes prædicationes æquales de æquali, ut in ligno, pedis A. de pede B. defectu identitatis, sint veræ) nam cum omnes veræ dicant præcisè idem esse rectum prædicatum & subiectum, debent esse ejusdem de eodem ac proinde æquales de æquali; quia nulla magis æqualia, quam eadem.

CCLXXXVIII. Suppono 5°, omnia concreta esse æqualia, secundum id quod dicunt in recto, etsi inæqualia sint, secundum quod dicunt in obliquo: ut animal, homo, rationale; animal enim in recto dicit rem habentem animalitatem, & homo rem habentem humanitatem; res & res verò ibi sistendo, sicut dicunt identitatem, ita & æqualitatem: Animal verò in obliquo dicit animalitatem, & homo humanitatem;

animalitas autem minus actu dicit, quam humanitas; nam, non dicit rationalitatem, quam dicit humanitas. Vnde animal & homo, secundum quod dicunt in recto, sunt æqualia concreta; & inæqualia dumtaxat, secundum id quod dicunt in obliquo, ac proinde secundum formam abstractam. Itaque sit

RESOLUTIO I.

CCLXXXIX. **D**ico 1°. Genus 1° intentionaliter sumptum sive animal, non potest esse 1um predicabile in concreto. Id omnino videtur D. Thomæ de ente & essent. cap. 7. & O. pusc. 42. c. 19. ubi docet; *Solis abstractis tribui Generalium & Specierum intentiones*. Et Mag. Nostri Bachonis in 3. D. 9. art. 3. ubi ait: *Sortes enim nihil aliud est, quam animalitas, & rationalitas*. Alios hujus sententia patronos nō legi puto tamē, debere esse communē.

ccc. Probatur, quia in concreto non est unum, &c. aptum prædicari de multis in quid ut pars materialis: sed primum predicabile debet esse tale, ergo, &c. Probatur major; quia in concreto non est aptum affirmari ut pars, sed ut totum & æquale de æquali tantum, ut patet ex supposito 4°. ergo, &c.

ccc i. Confirmatur, animal v. g. in concreto importat ea omnia confusè, de quibus aptum est prædicari; sed illa non sunt apta prædicari de seipsis ut pars materialis, ergo nec animal in concreto est aptum affirmari de Petro v. g. & Bucephalo, ut pars materialis probatur consequentia, quia Petrus & Bucephalus sunt ex illis, de quibus animal aptum est affirmari. Minor patet; quia, sicut nihil est sibi ipsi pars, ita nihil de se ipso aptum est affirmari ut pars.

ccc ii. Obijcies tamen 1°, licet Genus 1° intentionaliter sumptum, animal v. g. non sit, secundum id quod dicit in recto, aptum affirmari de multis in quid ut pars materialis, est tamen secundum id quod dicit in obliquo; sed hoc sufficit, ut sit 1um predicabile in concreto, ergo, &c.

ccc iii. Respondeo, negando minorem; quia sicuti obliquum sive forma non sufficit ad faciendum se solā concretum illud, cuius est forma; ita ad hoc ut Genus 1° intentionaliter sumptum, dicatur in concreto aptum affirmari de multis in quid ut pars materialis, non sufficit illud esse aptum affirmari de multis in quid secundum obliquum, sive formam tantum; sed debet esse aptum affirmari secundum rectum & obliquum, ut pars materialis. Vnde, sicut dicit, Genus secundum id, quod dicit in obliquo tantum, esse aptum affirmari, &c. ut pars materialis; dic consequenter in obliquo tantum, sive in abstracto esse 1um predicabile & non in concreto.

ccc iv. Obijcies 2°. definitio primi prædicabilis convenit animali, quatenus habet pro forma animalitatem; ergo in concreto: probatur antecedens; quia definitio albi, puta *esse segregativum visus*, dicitur convenire albo in concreto, quia convenit illi quatenus habet pro forma albedinem, ergo, &c.

ccc v. Respondeo, negando antecedens: nam sicut animal quatenus habet pro forma animalitatem, non est animalitas; ita nec est definitum quod in definitione Generis, sive pars materialis, aut totum potentiale respectu eorum, de quibus aptum est prædicari, ut totū potentiale. Ratio est, quia non dicit minus actu, quā illa, quod tamen ad hoc requiritur.

cccvi. Ad antecedentis verò probationem, Respondeo esse disparitatem, quod album, quatenus habens albedinem, sit definitum quod in allata definitione albi, nam illi, utpotē subiecto, quod est definitum quod in definitione concre-

concretorum accidentalium, convenit ut *quod* tota allata albi definitio; non autem animali, quatenus habet pro forma animalitatem, definitio Generis, sed soli animalitati: quorum ratio esse potest, quia definitio Generis non est essentialis definitio animalitatis in concreto, sicut allata definitio albi, est definitio essentialis albedinis in concreto: quod patet à pari, quia si definiatur animalitas in concreto *vivens sensitivum*, statim hæc definitio conveniet animali, ut v. g. homini quatenus habet animalitatem, sicut ista definitio albedinis in concreto convenit albo: cum hoc tamen discrimine, quod utrumque, homo scilicet & animalitas, in illa definitione sint definitum *quo* & essentialis, propter concretionem essentialis hominis cum animalitate: secus album & albedo in definitione albedinis in concreto, quia concretio albi cum albedine non est nisi accidentalis.

cccvii. Obijcies 2°, in definitionibus concretorum accidentalium est duplex definitum, *quo*, & *quod*. Ergo & in prædicationibus prædicatorum accidentalium est duplex prædicatum, *quo* & *quod*.

cccviii. Respondeo 1°. hoc toto gratis dato, nihil sequi contra nos; quia ut summum sequitur prædicata habere prædicatum *quo* & *quod*; negamus autem Universalia denominativè ut talia Universalia, esse posse prædicata; & affirmamus, ut talia solum esse posse prædicabilia.

cccxix. Respondeo 2° negando consequentiam; quia est lata disparitas. 1°. quod rectè definiatur aliquid in abstracto ut tali, non tamen rectè (saltem formaliter) prædicatur, de abstracto ut tali; nisi transcendente sit, juxta dicta in præparam. Log. Disp. 4. Dub. 2°. quod definitum ut definitum (puta Metaphysicum) dicat partem materialem ut talem, & partem formalem ut talem; neque autem hæc, neque ista ut talis (saltem formaliter) prædicatur. 3°. definitum *quo* est magis principale, non potest autem prædicatum *quo* esse prædicatum magis principale, imò nullo modo prædicatum esse potest, defectu identitatis & æqualitatis cum eo à quo abstrahitur, & de quo prædicatur, ut paulò antè vidimus. Ex his autem sequitur, hanc prædicationem, *Homo est animal rationale*, non esse in rigore, definitionis Metaphysicæ de definito Metaphysico, quia animal & rationale in concreto sunt æqualia cum homine, non verò Genus ut Genus, differentia ut differentia, quæ in definitione Metaphysica hominis essentialiter involvuntur. Quare definitio hominis sint animalitas & rationalitas, quæ tamen numquam ut definitio prædicentur de homine. Vnde malè dicitur, definitionem ut definitionem, debere converti per prædicationem formalem cum definito; quia hoc ipso, quod definitum & definitio prædicantur formaliter de invicem, altera pars definitionis cessat esse pars, & fit æqualis definito: dici tamen potest, definitionem in concreto debere converti cum definito, propter quod, nos accommodando communi modo loquendi, qui sapius concreta essentialia sumit in concreto, Genus & differentiam definimus in concreto.

cccx. Instabis, in definitionibus Universalium communiter receptis, Genus & differentia definiti, sunt in concreto, ergo & in definitione hominis Genus & differentia definiti, possunt esse in concreto, ac proinde hæc prædicatio, *Homo est animal rationale*, est in rigore, definitionis Metaphysicæ de definito Metaphysico.

cccx. Respondeo, negando consequentiam, est enim disparitas, nempe quod homo non sit concretum accidentale, cuius dantur duo definita *quo* & *quod*, ac proinde & duo Genera definiti *quo* & *quod*, & duæ differentie definiti *quo* & *quod*; Universalia autem sunt talia concreta. Hinc tamen non sequitur, ratione Generis definiti in concreto, aut ratione differentie definiti in concreto, Genus definiti aut differentiam definiti includere suum definitum, & definitum ingredi suam definitionem; quia Genus definiti in definitione Generis v. g. est res habens Universalitatem, definitum verò adequatum in definitione Generis, non est res habens Universalitatem, sed Genus sive res habens talem Universalitatem, puta Genericitatem & Genericitas; alioqui animal esset tale definitum. Idem est de Genere definiti in definitione albi, quæ definitur, disgregativum visus; illud enim est res habens albedinem, quæ non est definitum adequatum in definitione illa, sed album, alioqui paries aut cygnus esset definitum adequatum in definitione albi; deinde quia alioqui definitum in concretis accidentalibus non esset nisi unum, prout est in essentialibus.

RESOLUTIO II.

cccxii. Dico 2°. Genus 1°. intentionaliter sumptum, sive animal (& sic de cæteris prædicabilibus) homo, &c. est 1um prædicabile in abstracto, sive sumptum pro animalitate, humanitate, &c.

cccxiii. Probatur 1°. quia neque animal ut pars materialis essentie Universalis; neque homo ut tota essentia Universalis individuorum præcisè; neque rationale ut pars formalis essentie Universalis; neque risibile in quale purè, sive ut accidens (& idem est de albo) in concreto est aptum affirmari de multis, sed in abstracto dumtaxat; quia in concreto non est nisi aptum affirmari ut idem, ut æquale de æquali, &c. secus verò in abstracto; ergo, &c.

cccxiv. Confirmatur, quia illa in concreto important illa ipsa de quibus apta sunt affirmari, quæ, ut talia, non possunt esse pars materialis sue essentie Universalis, tota sua essentia Universalis præcisè, &c. in abstracto autem illa non important; & illis in abstracto sumptis conveniunt Universalium definitiones. Vnde omnia Universalia in concreto sunt unum & eodem modo apta prædicari; scilicet ut idè, ut æquale de æquali, &c. non item in abstracto.

cccxv. Probatur 2°. animal aliquo sensu est 1um prædicabile, non in concreto ut Resol. 1^a vidimus, & alioqui quinque prædicabilia essent eodem modo prædicabilia, scilicet ut æquale de æquali; ergo in abstracto.

cccxvi. Confirmatur animalitas est unum, &c. aptum prædicari de homine & bruto in quid ut pars materialis, ergo est 1um prædicabile: consequentia tenet à definitione; major patebit Solutione argumentorum.

cccxvii. Obijcies 1°, animalitas numquam prædicatur de homine & bruto, nisi mediet concretio illius cum homine & bruto; ergo non est 1um prædicabile in abstracto: consequentia videtur certa; probatur antecedens, quia falsa est prædicatio, *Homo est animalitas in abstracto*, *brutum est animalitas in abstracto*, ergo, &c.

cccxviii. Respondeo concesso antecedente, negando consequentiam, quæ evidenter retorqueo in visum. Visus numquam videt objectum nisi apertis palpe-

palpebris, ergo illis non apertis, non est completè visivus, negatur consequentia: sicut enim apertio palpebrarum non se tenet ex parte potentiae, sive ut potentia visiva sit completa; sed ex parte actus visivonis, sive ut potentia sit videns: sic similiter concretio non se tenet ex parte prädicabilitatis sive aptitudinis ad prädicandum; sed ex parte prädicationis, quæ se habet ad 1um prädicabile accidentaliter contingenter, sicut visio ad potentiam visivam: quis enim attendens, dicit dormientem oculis clausis non esse completè visivum, licet visio defectu apertionis palpebrarum, quam prærequirit, non sit proximè possibilis, quæ longè sunt diversa? nullus: ergo nec ullus dicere poterit, animalitatem abstractam ab homine & bruto sine concretionem non esse completè 1um prädicabile, licet accedere debeat concretio ut prädicetur, sicut accedere debet oculorum apertio, ut visus videat; quia longè diversa sunt, esse prädicabile, & prädicari; esse visivum, & videre.

cccix. Nec refert, quod posita concretionem videatur natura proximè prädicabilis, quàm ea absente; quia id solum verum est de proximiori prädicatione æqualis de æquali & identicâ; non autem de proximiori prädicatione naturæ ut naturæ taliter Universalis, Generis v. g.

cccx. Instabis, frustrâ est potentia, quæ non potest reduci ad actum; sed prädicabilitas generica animalitatis in abstracto non potest reduci ad actum, ergo, &c.

cccx. Respondeo distinguendo maiorem, frustrâ est potentia, &c. si non possit reduci ad actum, defectu alicujus se tenentis ex parte ipsius potentiae, concedo maiorem: ex defectu alicujus se tenentis ex parte ipsius actus, nego maiorem; quia alioqui ea non essent possibilia, quæ Deus decrevit numquam producere, cum tamen necessario sint possibilia: frustrâ esset aer illuminabilis à secundo sole, & terra calcabilis ab Anti-Christo, defectu existentiarum illorum. Item frustrâ esset potentia visiva in tenebris, in dormiente oculis clausis, &c. Ad hoc enim, ut potentia non sit frustrâ, & completa sit in ratione potentiae, sufficit quod actus sit possibilis, mediantibus iis, quæ actus ex parte sua requirit; & illa, ex parte sua nihil requirat, ut exeat in actum, quod hic fit.

cccxii. Urgebis, conditiones requisitæ ex parte actus sunt requisitæ ex parte potentiae; ergo, ubi actus non poterit poni, nisi certis quibusdam conditionibus requisitis ex parte actus positis, illa erit frustranea, quamdiu non ponentur.

cccxiii. Respondeo negando antecedens; quia actus & potentia realiter distinguuntur, & potentia sæpè tempore, imò semper naturâ, est prior actu; unde conditiones requisitæ ad hoc, ut sit actus, non sunt conditiones requisitæ ad hoc, ut potentia sit. Quis enim dicet, lucem & colores conditiones requisitas, ut sit visio, esse conditiones requisitas, ut potentia sit visiva? Item, quis dicet existentiam secundi solis conditionem requisitam, ut sit illuminatio secundi solis, esse conditionem requisitam ad hoc, ut aer sit à secundo sole illuminabilis? idem est de terra, ut calcabili ab Anti-Christo. Unde conditiones requisitæ, ut sit actus, sunt quidem requisitæ, ut potentia sit operans, & effectus operatus; non verò ut potentia sit operativa, & effectus operabilis: ac proinde & in proposito, concretio naturæ Universalis cum subjecto, quidem est

conditio requisita, ut intellectus sit prädicans, & ipsa prädicata; non verò ut intellectus sit completè prädicativus, & ipsa completè prädicabilis.

RESOLUTIO III.

cccxiv. Dico 3°, contrâ R. P. Oviedum: Genus de Specie, v. g. animal de homine, non prädicatur ut totum potentiale, ut pars potentialis, & ut pars actualis, etiam hoc sensu, quod prädicatio terminetur ad totum potentiale & partem potentialem, quæ per prädicationem constituitur actu componens & pars actualis.

cccxv. Probatur, quia prädicatio neque terminatur ad totum potentiale, neque ad partem potentialem, ergo, &c. Probatur antecedens, quia, ex insinuatione supra à num. 317. concretio est conditio requisita ex parte prädicationis; & reverâ, cum prädicatio sit identificatio prädicati cum subjecto, debet esse æqualis de æquali, sive concreti de concreto: sed nullum concretum est totum potentiale, aut pars potentialis respectu ejus, de quo prädicatur, ergo, &c. Probatur minor, quia alioqui, cum totum potentiale & pars potentialis actu pauciora dicat, quàm id, de quo ut talia prädicantur, non essent illi æqualia; intelligi autem non potest, quomodo inæqualia possint esse idem per affirmationem; erunt enim, ut supponitur; non erunt, quia unum plus dicet, quàm aliud, ergo, &c.

cccxvi. Dices fortè, prädicatio non terminatur quidem ad totum potentiale, aut partem potentialem, attento concreto, v. g. animal, quod prädicatur, secundum quod dicit in recto, sed bene secundum id, quod dicit in obliquo; sed hoc sufficit ut dicatur terminari ad totum potentiale & partem potentialem, ergo, &c.

cccxvii. Respondeo, negando maiorem pro 2^a parte; quia prädicatio est quædam identificatio; sicut autem falsum est dicere, Homo est animalitas: homo est id, quod minus dicit actu, quàm homo: homo est id, quod est inæquale homini: ita falsum est dicere, prädicationem terminari ad concretum, secundum quod dicit in obliquo: nam concretum illud sive animal v. g. secundum id, quod dicit in obliquo, est animalitas, est totum potentiale, pars potentialis, &c. Unde prädicatio non terminatur ad concretum ut concretum; sed ad concretum secundum id quod dicit in recto, ut omnes fateri debent. Ex quo ulterius patet ad id, quod nonnulli alii dicunt, Genus, animal v. g. ex parte actus prädicantis non prädicari ut totum potentiale, bene ex parte apprehensionis præviæ ad prädicationem; sed illi non reflectunt, quod ex parte talis apprehensionis animal non prädicetur, nec verè de Specie affirmetur, propter rationes jam datas; licet verè de Specie prädicetur id, quod ex parte apprehensionis præviæ, secundum quod dicit in obliquo, &c. est totum potentiale & pars potentialis; quia illa multum differunt, ut consideranti patebit.

cccxviii. Instabis 1°. veritas prädicatorum Universalium sumitur penes identitatem rectorum subjecti & prädicati; diversitas verò specifica penes diversitatem obliquorum sive formarum: ergo etiam suo modo prädicatio terminatur ad concreta secundum id, quod dicunt in obliquo, & suo modo affirmantur obliqua sive formæ, puta in ordine ad specificationem prädicatorum; licet non affirmantur in ordine ad verificationem. Probatur consequen-

sequentia, quia alioqui omnes omnino prædicationes essent identicæ & ejusdem Speciei, quod nullus dixerit, ergo, &c.

ccccxix. Respondeo, negando antecedens pro 2ª parte, & retorqueo argumentum. Veritas hujus prædicationis, *album est dulce*, sumitur penes identitatem rectorum albi & dulcis; diversitas verò specifica illius propositionis ab hac, *album est album*, penes diversitatem obliquorum sive albedinis & dulcedinis, ergo suo modo affirmatur albedo de dulcedine, puta in ordine ad specificationem. Quis non videt hoc esse falsum, & omni sensu esse falsum, *albedo in abstracto est dulcedo in abstracto*? realiter enim distincta, ut sunt albedo & dulcedo, nequeunt de invicem affirmari.

ccccxx. Deinde, sicut albedo in abstracto nullo sensu potest affirmari de dulcedine in abstracto, in ordine ad verificationem; ita nullo sensu, à fortiori, potest de illa affirmari in ordine ad specificationem: quia prius est, posse ad verificationem concurrere, quam ad specificationem prædicationis veræ. Unde quando dicitur, diversitatem specificam prædicationum sumi penes diversitatem formarum, non est sensus, concreta de invicem aliquo modo affirmari secundum obliqua sive formas; sed diversitatem specificam prædicationum sumi à diversis Specie prædicatis & subjectis materialiter sumptis, ob diversitatem specificam obliquorum, sive formarum eorundem (quæ sunt valde diversa) & habetur diversitas illa, licet formæ nullo modo de invicem afferantur.

ccccxxi. Quare firmum manet, quod prædicatio non terminetur ad concreta, secundum quod dicunt in obliquo; item quod Genus in concreto non sit aptum affirmari de multis in quid ut totum potentiale, vel ut pars materialis secundum id, quod dicit in obliquo; licet hæc prædicatio, *homo est animal*, distinguatur Specie ab hac, *homo est homo*, propter obliquum, quod *animal* habet diversum ab homine. Hinc ulterius patet, omnes propositiones non ideo fore identicas; nam sicut ad hoc, ut sint diversæ Speciei, sufficit diversitas specifica formarum prædicati vel subjecti, licet hæc nullo modo de invicem afferantur; ita à fortiori ad hoc, ut non sint identicæ, id sufficit.

ccccxxii. Instabis 2°, prædicatio terminatur ad id, quod abstrahitur à subjecto; sed illud, quod abstrahitur à Specie, v. g. homine, est totum potentiale & pars potentialis respectu illius; ergo prædicatio Generis de Specie, v. g. animalis de homine, terminatur ad totum potentiale & partem potentialē.

ccccxxiii. Respondeo negando majorem; nam id quod abstrahitur à subjecto sive homine non est animal in concreto, sed animal in abstracto, sive animalitas: ratio est, quia illud quod abstrahitur, minus dicit, quam id à quo abstrahitur; imò ideo dicitur abstractum, quia minus dicit: animal verò in concreto omnino eadem, & non pauciora, confuse dicit, quam homo à quo abstrahitur; aliàs de homine prædicari non posset: prædicatio autem, ut sæpe dictum est, terminari debet ad animal in concreto. Hinc

ccccxxiv. Colliges quodd, ubicumquediximus animal abstrahi ab homine & bruto, hominem à Petro & Paulo, animal esse totum potentiale respectu hominis & bruti, &c. dictum sit, secundum communem loquendi modum, & intelligendum de animali & homine sumptis in abstracto, (& sic

de aliis) juxta has Resolutiones, quarum hæc est proprius locus.

RESOLUTIO IV.

ccccxxv. Dico, cum Magistro Nostro Bachone in 1um Dist. 8^a. art. 2°. & PP. Complut. Disp. 5^a de Genere q. 5. §. 2°. D. Thom. & aliis pluribus, quos ibi citant. Genus de Specie, v. g. animal de homine prædicatur tantum ut æquale de æquali, licet aliter repræsentetur, quam Species, ob diversum formale significatum, quod habet à Specie distinctum: ex quo fit, prædicationem Generis de Specie non esse identicam.

ccccxxvi. Probat, quia Genus de Specie, sive animal de homine prædicatur tantum in concreto, & secundum quod importat in recto tantum: sed secundum quod Genus importat in recto, utpotè omnino idem cum Specie (nam Genus v. g. animal est res habens animalitatem, Species v. g. homo res habens humanitatem) prædicatur ut æquale de æquali, & non potest aliter prædicari, ergo, &c.

ccccxxvii. Confirmatur, ut Genus legitime prædicetur de Specie, debet esse identitas inter ipsum & Speciem, sive debet actu tantum includere, quantum Species, nec plura; ergo debet de illa prædicari tantum ut æquale de æquali. Probat consequentia, quia, ut totum potentiale & pars potentialis, pauciora actu includit, quam Species.

ccccxxviii. Objicies 1°. Genus non potest prædicari de Specie ut æquale de æquali, nisi secundum quod dicit in recto; sed in recto plura dicit, quam Species, ergo nullo modo Genus potest prædicari de Specie, ut æquale de æquali.

ccccxxix. Probat minor, quia animal v. g. in recto præter hominis individua (quæ tantum dicit homo in recto) dicit brutum & omnes Species bruti, quas homo non dicit, ergo, &c.

cccxl. Respondeo distinguendo minorem; sed Genus in recto, ut substat suppositioni, quæ prædicatum præcisè afficit, sive ut subest judicio prædicanti inadæquatè sumpto, & prout præcisè tendit in prædicatum, plura dicit, quam Species, concedo minorem; nam animal v. g. ut sic, dicit omnia, quibus convenit habere animalitatem, quæ sunt sine numero plura, quam ea, quibus convenit habere humanitatem: ut substat verificationi, quæ totam propositionem afficit, sive ut subest judicio prædicanti adæquatè sumpto, & prout tendit in totam propositionem, nego minorem; quia ut sic, per copulam determinatur (supposito usu jam recepto, in eo, quod in prædicatione hominis de Petro, *Petrus est homo*, homo accipitur personaliter, & confundatur cum Petro, juxta dicta Disp. 1^a. n. 30°. & Disp. 2^a. n. 227.) ad significandum illud idem, quod Species dicit in recto, quod quidē inter illud solū & Specie possit esse verificatio & identificatio.

cccxli. Objicies 2°. Genus prædicatur incomplete & ut pars materialis de suis Speciebus, ergo non prædicatur ut æquale de æquali.

cccxlii. Respondetur communiter, distinguendo antecedens, Genus prædicatur incomplete & ut pars materialis, ex parte formalis significati, & secundum id, quod dicit in obliquo, conceditur: ex parte materialis significati, & secundum id quod dicit in recto, negatur. Verum hæc responsio difficilis est, ut vidimus supra n. 325. Sicut enim nulla est identitas aut æqualitas obliqui prædicati cum subjecto, ita nec prædicatum sive

Genus de suis Speciebus prædicatur, secundum id, quod dicit in obliquo. Quare aliter

CCCXLIII. Respondeo negando antecedens, Genus enim de suis Speciebus prædicatur completè ut totum actuale, & ut æquale de æquali; neque ipsum ab aliis Universalibus, aut omnia Universalia inter se, in actuali prædicatione distinguuntur, sed in aptitudinali: pro quo vide Resol. 2^{am}.

CCCXLIV. Objices 3°. Genus, ut 1um prædicabile, est totum potentiale & pars potentialis respectu suarum Specierum; ergo de illis debet prædicari ut totum potentiale & ut pars potentialis. Probatur consequentia, quia debet prædicari eo modo, quo est prædicabile.

CCCXLV. Respondeo negando consequentiam, nam in abstracto tantum est totum potentiale, & pars potentialis respectu suarum Specierum, ut satis intinuant omnes Adversarii, cum docent, Genus prædicari tantum de suis Speciebus, ut totum potentiale, & ut partem potentialem secundum id, quod dicit in obliquo; in abstracto verò de illis non prædicatur; quia sunt æqualitas, identitas, &c. ita concretio est conditio requisita ad prædicationem; & sicut prædicabile non prædicatur nisi in concreto, ita totum potentiale non contrahitur ad suas Species, in quibus potentia existit, nisi in concreto; nam contractio illa, quædam illius prædicationis est de suis Speciebus. Unde de toto potenciali conformiter loquendum ad dicta de prædicabili. Hinc ad probationem consequentiæ distinguo assumptum: debet prædicari omni eo modo, quo est prædicabile, nego assumptum; alioqui cum in abstracto & sine prædicatione sit 1um prædicabile, deberet prædicari in abstracto & sine prædicatione, quod est ridiculum: aliquo modo, id est, debet prædicari in concreto, prout est aliquo sensu (non secus ac cætera) prædicabile in concreto, & ut æquale de æquali, concedo assumptum. Idem assumptum retorquetur in potentiam visivam; *Potentia visiva debet eodem modo videre, quo est potentia visiva*; quod intelligi non potest de omni eo modo, quo est visiva; alioqui cum sit visiva completè in tenebris & sine visione juxta dicta, Resol. 2^a, deberet videre in tenebris & sine visione, quod nullus dixerit: sed hoc modo, potentia visiva debet videre illuminato objecto & cum visione, sicut est visiva illuminato objecto & cum visione.

CCCXLVI. Objicies 4° genus prædicatur de Specie v. g. animal de homine, ut Genus definiti; sed ut Genus definiti, animal est pars actualis hominis, ergo genus prædicatur de sua Specie, ut pars actualis, & non ut æquale de æquali.

CCCXLVII. Respondeo negando majorem; non enim animal est Genus definiti in definitione hominis, sed animalitas: alioqui definitum ingrederetur suam definitionem; nam animal in recto, idem est quod homo; Genus enim definiti debet esse 1um prædicabile & totum potentiale, quale non est animal, sed animalitas tantum. Deinde animal non est pars actualis hominis, ut diximus; sed est ipse homo secundum quod dicit in recto; unde sequeretur, hominem esse partem actualem sui ipsius.

CCCXLVIII. Instabis 1°, vera est hæc definitio hominis, *homo est animal rationale*: falsa hæc, *homo est animalitas rationalitas*, ergo animal est Genus definiti in definitione hominis, non animalitas; & animal est pars actualis hominis, non animalitas. Probatur

consequentia quia Genus definiti de suo definito, & pars actualis Metaphysica de suo toto, rectè prædicatur; rectè autem dicitur *homo est animal*, non verò, *homo est animalitas*. Ergo, &c.

CCCXLIX. Respondeo distinguendo antecedens pro 1ª parte, vera est hæc definitio hominis, *homo est animal rationale*, si animal & rationale sumantur ut extrà propositionem, & præcisè considerentur secundum id, quod dicunt in obliquo, concedo antecedens; si sumantur ut in propositione, & secundum id quod dicunt in recto, vel secundum id quod dicunt in recto & obliquo, nego antecedens: ratio est, quia ad veram definitionem requiritur Genus & differentia, animal verò & rationale sunt tantum Genus & differentia, præcisè considerata secundum id, quod dicunt in obliquo; & secundum id quod dicunt in recto, important ipsum definitum; unde si secundum id, quod dicunt in recto considerentur, definitum ingreditur suam definitionem, quod est vitiosum. Hinc dic 1°. definitiones omnes concreti essentialis in concreto datas, non esse veras definitiones, nisi considerentur præcisè secundum obliquum. 2°. *animalitatem rationalitatem*, veram esse definitionem hominis, sicut sunt verum Genus & vera differentia hominis; falsam tamè esse prædicationem *homo est animalitas rationalitas*; quia Genus ut Genus, differentia ut differentia de nullo verè prædicantur. Dic 3°. definitionem, ut legitimam definitionem concreti essentialis, sive ut includit Genus & differentiam, numquam verè prædicari de suo definito; quia Genus & differentia debent sumi in abstracto; quod autem prædicatur, in concreto, ut toties probatum est.

CCCL. Nec dicas, Genus ut Genus, & differentiam ut differentiam numquam quidem verè prædicari in abstracto; benè in concreto secundum quod dicunt in obliquo: quia illud nihil aliud est, quam prædicari in abstracto, quod negis fieri, & meritò.

CCCLI. Instabis 2°. non est ratio cur potius rectè definiantur Genus & Species 2° intentionaliter sumpta per Genus definiti sumptum in concreto, quam sumpta 1° intentionaliter; sed sumpta 2° intentionaliter ita definiuntur, ergo & sumpta 1° intentionaliter.

CCCLII. Respondeo distinguendo majorem. Non est ratio cur potius, &c. quam sumpta 1° intentionaliter, pro concretis accidentalibus, prout sunt Genus & Species 2° intentionaliter sumpta, concedo majorem: hæc enim, sicut etiam important duo definita sibi invicem accidentalia, ita debent importare duplex Genus definiti illis proportionata, ut quod scilicet, si definita quod; & ut quo, si definita quo; sicut verò non datur definitum quod & quo, nisi in concreto; ita nec datur Genus definiti quod & quo nisi in concreto; verumtamen ex tali genere definiti non sequitur definitum ingredi suam definitionem, quia quando definitio quale, v. g. qualificativum subiecti; Genus Universale, &c. nec qualificativum immediate significat in recto quale; nec Universale immediate significat in recto Genus; alioqui, cum omne concretum ordinatè affirmari possit de eo, quod immediate importat in recto, ordinatè essent hæc prædicationes, *qualificativum est quale, universale est Genus*, quod nullus admiserit; sed qualificativum immediate significat in recto rem immediate ut quo vel ut quod sive essentialiter, vel accidentaliter & denominativè habentè qualificativitatem, quod quali

quali non convenit, quia quale immediate ut *quo*, five essentialiter dicitur qualitatem, & hac mediante ut *quo*, five essentialiter qualificativitatem. Loquere proportionaliter de Universalis: res autem immediate ut *quo* habens qualificativitatem, est ipsa qualitas, ut *quod*, est ipse paries v.g. Quamobrem ad alterum membrum distinctionis: non est ratio cur potius &c. quam sumpta 1°. intentionaliter, pro concretis essentialibus, prout sunt animal, homo, &c. nego maiorem; quia cum in illis sit unicum definitum, *quo* scilicet five essentialiter, & res immediate habens animalitatem, sit ipse homo five humanitas (quia in concretis essentialibus rectum & obliquum idem sunt) si Genus definiti in definitione hominis poneretur in concreto, definitum ingrederetur suam definitionem.

CCCLIII. Si verò quæras, quare potius in definitione concreti accidentalis sint duo definita, *quo* & *quod*, quam in definitione concreti essentialis? Respondeo, quia per definitum *quod*, ut opponitur definito *quo*, intelligunt Philosophi definitum accidentale, cui ratione sui non convenit definitio, sed ratione formæ præcisæ; quod tantum habetur, ubi forma est accidentalis; non verò ubi forma est essentialis; quia cum ipsa & ipsius definitio subiecto conveniant ratione subiecti, subiectum non est definitum *quod* & accidentale in definitione ipsius in concreto, sed *quo* & essentialiter: secus ubi definitum est accidentale, cui definitio ratione subiecti non convenit, sed ratione formæ.

D V B I V M IV.

An Genus & qualibet natura Universalis maneat Universalis in actuali prædicatione.

CCCLIV. SUppono 1°. concretum homo v.g. ex rigurosa significatione, quam habet ex instituto, aliud esse, quam complexum *hic homo*; licet in hac propositione vera, *Christus est homo*, ex sensu riguroso, quo Theologi & Philosophi *hic homo* de Christo verificant, sit idem, quod *hic homo*, ut probatum est Tract. 1°. Disp. 1^a. num. 30. Sed quod hic explicandum restat, est, quod ibi diximus, nempe, *vocem homo in propositione vera non retinere rigorem significationem, quam habet ex instituto, sicut Universalitatem non retinet, de quo infra.* Vel enim sermo est de voce *homo* sumpta, secundum quod dicit in recto, sic ut sit *hic homo*, Petrus, Christus, &c. & hoc modo clarum est, non retinere Universalitatem, quam habet secundum quod dicit in obliquo, ut abstrahens ab individuis, ut minus dicens in suo conceptu quam individua, &c. quia autem hoc solo sensu est in propositione vera; loco supra citato dictum est, vocem *homo* in propositione vera non retinere Universalitatem. Vel sermo est de voce *homo* sumpta, secundum quod dicit in obliquo, sic ut sit idem quod humanitas, quod abstrahens ab individuis, quod minus dicens in suo conceptu, quam individua, &c. & de voce *homo* hoc modo sumpta queritur, an retineat Universalitatem in actuali prædicatione, quam ut sic habet.

CCCLV. Suppono 2°. quando queritur, an Genus, animal v.g. maneat Universalis in actuali prædicatione, an retineat Universalitatem in propositione vera, &c. esse questionem de nomine:

vel enim supponitur, illud esse in propositione vera ut Universalis; & hoc non, quia suppositum istud est falsum, eo quod Universalis ut tale, semper sit aliquid superius, vel saltem commune multis; superius verò ut superius, nequit verificari de inferiori: vel supponitur illud non esse in propositione vera, ut Universalis, sed ut æquale tantum, quod ex sæpius dictis omnino supponi debet; quo dato, omnino manifestum est, naturam Universalem ante actuale prædicationem, non esse Universalem in actuali prædicatione, & hoc sensu, in actuali propositione vera Universalitatem non retinere.

CCCLVI. Suppono 3°. certum esse, naturam Universalem, ut substantem apprehensioni simplicis termini, quam præsupponit iudicium illam prædicans de inferiori, manere Universalem eadem propria sua Universalitate; & rectè dici, naturam ex parte illius Universalem prædicari: nam sicut talis apprehensio propter superveniens iudicium prædicans, non magis mutatur, quam si illud abesset, quia ab illo non attingitur; ita nec natura Universalis, per ordinem ad illam, magis mutat Universalitatem, quam si illud abesset. His suppositis, sit

R E S O L U T I O.

CCCLVII. Dico, natura, quæ erat Universalis immediate ante actuale de singulari prædicationem veram, non est Universalis in actuali prædicatione, & hoc sensu Universalitatem in actuali prædicatione non retinet: si tamen dicas, iudicium naturam Universalem prædicans, illius Universalitatem non attingere, ac proinde naturam illam Universalitatem retinere; tecum non contendam, modo tantum velis, naturam, quæ est in actuali prædicatione, retinere Universalitatem sub apprehensione, de qua supposito 3°. quomodo non est in actuali prædicatione; & eam non retinere, five non habere sub iudicio prædicante, quomodo est in actuali prædicatione.

CCCLVIII. Probatur Resolutio, quia natura Universalis, ut subicitur, non est Universalis, ut infra de Specie subijcibili probabitur: ut autem verè prædicetur, debet esse æqualis subiecto, ut Dub. 3°. supra probatum est, ergo, &c. consequentia patet ex præsuppositis.

D V B I V M V.

An Genus possit immediate individuari sub conceptu.

CCCLIX. Sensus dubii est, an possit intellectus ita confusè concipere plura individua, v.g. *hunc canem & hunc leonem*, ut non distinguat, an sint Specie distincta, nec ne; five ita ut ex parte sua non attingat prædicata, quibus inter se Specie distinguuntur. Hoc præmissio, sit

R E S O L U T I O.

CCCLX. Dico, potest Genus immediate individuari sub conceptu. Probatur, quia, qui minus videt *hunc canem* vel *hunc leonem* moveri motu progressivo, si illum confusè cognoscat, dicit; *id, quod movetur, est hoc animal*, abstrahendo à prædicato, quo ab aliis Specie distinguitur; at qui illo casu, Genus immediate individuatur sub conceptu;